

Na osnovu članova 19. i 21. Statuta Saveta za štampu i članova 15. i 16. Poslovnika o radu Komisije za žalbe, Komisija za žalbe Saveta za štampu u sastavu: Jelka Jovanović, Olivera Milošević, Dragan Đorđević, Vlado Mareš, Tamara Skrozza, Vida Petrović Škero, Jelena Petković, Nadežda Budimović i Filip Švarn, na sednici održanoj 28.7.2022. godine, većinom glasova, donosi

ODLUKU

Komentarima na Fejsbuk strani portal “Ozonpress” **prekršio je tačku 6 odeljka IV (Odgovornost novinara) Kodeksa novinara Srbije** o obavezi novinara da neguje etiku i kulturu javne reči.

Tekstovima “Čačanska legenda na udaru izvršitelja, uzeli joj bukvalno sve (VIDEO)”, “Jela Surudžić odgovara izvršitelju: Drsko ponašanje Injca” i “Čekajući pravdu”, objavljenim 19. i 30. aprila i 8.maja 2022. godine, **nije prekršen Kodeks novinara Srbije**.

Nalaže se portalu „Ozonpress“ da ovu odluku objavi u roku od pet dana od dana dostavljanja odluke.

Odluka Komisije biće objavljena na sajtu Saveta za štampu (www.savetzastampu.rs) i dostupna javnosti.

OBRAZLOŽENJE

Miroslav Injac, javni izvršitelj, podneo je žalbu, tvrdeći da je autor teksta izneo samo priču žene iz postupka u kojem je on izvršitelj, a koji su netačni. Jer, da je staricu, kako piše, ostavio, bez ičega, oduzeli bi mu licencu i više ne bi bio izvršitelj, pošto bi to bilo nezakonito. Istakao je da nisu iznete činjenice, već pretpostvake sagovornice, koja se ne razume u pravne stvari. Novinar, koji je prilog radio za drugi medij je tražio je, kako je naveo, izjavu i od njega, ali je on bio na putu, pa su novinara iz njegove kancelarije uputili da se javi naredne nedelje, što on nije uradio. Posle 19 dana je objavio tekst, bez druge strane, a ni nakon toga ga nije pozvao. Zbog toga je autoru teksta uručio saopštenje, koje je objavljeno, ali je uz taj tekst objavljena i njegova fotografija, preuzeta iz drugog medija, čime mu je dodatno iscrtana meta na čelu. U žalbi se, između ostalog, isitče i da su tekst prenosili i drugi mediji i svi su navodili da on nije hteo da odgovara, a pošto je tekstu predstavljen kao bezdušan čovek koji malterira staricu, koja je uz to i legenda Čačka, usledile su uvrede i pretnje na društvenim mrežama, porodica mu je izložena linču, a došlo je i do fizičkog napada na kuću u kojoj živi. Podnosilac žalbe veruje da mu se vlasnik medija sveti zbog toga što je zbog duga prodat njegov osnivački udeo u Ozon radiju, u postupku u kojem je Injac bio izvršitelj.

Kraljice Natalije 28
11000 Beograd
tel: (011) 30 67 320
www.savetzastampu.rs

U odgovoru na žalbu, redakcija je odbacila sve tvrdnje podnosioca žalbe. Naveli su da su pre objavljivanja teksta tražili od njega izjavu, ali da se on 20 dana „nije udostojio da odgovori“. Saopštenje koje im je dostavio nakon objavljivanja teksta su objavili u celini, iako misle da nisu imali obavezu da to urade jer je duže od teksta na koji se odnosi i sadrži činjenice koje se ne navode u tekstu. Nikakav drugi demanti im nije dostavljen. Kad je reč o objavljivanju fotografije, bez saglasnosti Injca, ne smatraju da su počinili prekršaj, jer i sam podnosilac žalbe priznaje da mu je pravo na privatnost, kao nosiocu javnog ovlašćenja, suženo. Ne stoji tvrdnja da su napisi na ovom portalu doveli do fizičkih napada, a i sam Injac navodi da su sliku njegove kuće objavili drugi mediji, a ne „Ozonpress“. Sporni komentari, kako se ističe u odgovoru na žalbu, nisu objavljeni na portalu „Ozonpress“, već na društvenim mrežama, uključujući i profile koji nemaju veze sa ovim portalom. Redakcija, inače, ne administrira komentare na društvenim mrežama, a podnosilac žalbe nije iskoristio mogućnost da se obrati Fejsbuku zbog govora mržnje. Odbačene su i tvrdnje da vlasnik medija ima privatnih razloga da piše protiv Injca.

Komisija za žalbe ne može i nije nadležna da utvrdi da li je izvršitelj postupio ispravno ili ne u slučaju o kojem portal izveštava, kao ni da li su tvrdnje Jele Surudžić tačne ili ne. Takođe, Komisije niti može a se bavi time šta je autora teksta motivisalo da o ovome piše i da li vlasnik portala „želi da se revanšira“ izvršitelju iz ličnih razloga, niti je to moguće dokazati.

Članovi Komisije veruju i da ne postoji odgovornost autora teksta, niti portala „Ozonpress“ za to što su drugi mediji preneli njihov tekst, jer je svaki medij odgovoran za sadržaj koji objavljuje, bez obzira da li je reč o sadržaju koji je sam proizveo ili je preuzet iz drugog medija i ima obavezu da, pre objavljivanja, proveriti informacije koje objavljuje. To što se ovom temom bavilo više medija, očigledno ukazuje na to da je reč o temi koja je u toj sredini od velikog javnog interesa i da su mediji imali i pravo i obavezu da o tome izveste javnost.

Kad je reč o tvrdnjama podnosioca žalbe da nema druge strane, iz dopisa koji je dostavljen Savetu za štampu vidi se da mu je ponuđeno da odgovori na tvrdnje sagovornice iz teksta. Novinar je mogao da ga kasnije ponovo pozove, ali ukoliko je i postojao propust, medij ga je ispravio objavljivanjem saopštenja koje im je dostavljeno po objavljivanju teksta. Na taj način su čitaoci „Ozonpressa“ upoznati i sa tvrdnjama „druge strane“, odnosno sa njegovom verzijom slučaja.

Druga dva teksta čije je linkove žalilac takođe dostavio u žalbi jesu odgovor Jele Surudžić na saopštenje podnosioca žalbe i izveštaj sa njene konferencije za novinare, u kojima Komisija ne nalazi nikakav prekršaj Kodeksa.

Komisija ne smatra narušavanjem privatnosti to što je uz odgovor podnosioca žalbe objavljena i njegova fotografija, budući da je reč o osobi koja obavlja javnu funkciju i u lokalnoj sredini je već poznata, tako da ga prepoznatljivim ne čini objavljivanje fotografije.

Deo žalbe koji se odnosi na narušavanje privatnosti i dostojanstva Jele Surudžić, na šta je podnosilac žalbe takođe ukazao, članovi Komisije nisu razmatrali, budući da podnosilac žalbe nije ovlašćen da se žali u njeno ime.

Podnosilac žalbe tvrdi da su na raznim platformama na društvenim mrežama objavljivani njegovi lični podaci, da su ga vređali i pretili mu. Iz komentara koje je dostavio nije, međutim, sasvim jasno gde su objavljivani i da li su u direktnoj vezi sa tekstom na portalu „Ozonpress“, ali je, očigledno, deo njih objavljen i na Fejsbuk strani „Ozonpressa“. Prema Smernicama za primenu Kodeksa novinara u onlajn okruženju, na zvanične strane medija na društvenim mrežama primenjuju se pravila naknadne(ex post) moderacije, s obzirom na to da nije moguće raditi prethodnu moderaciju. Zato je i u ovom slučaju medij morao da ukloni sporne komentare, ukoliko ne ranije, a ono kada mu je na to ukazano žalbom.

Zato je, po mišljenju Komisije, prekršena tačka 6 poglavlja IV, koja se odnosi na etiku i kulturu javne reči, odnosno odgovarajuća smernica za onlajn medije, po kojoj su „onlajn medij i onlajn izdanje koji koriste naknadnu (ex post) moderaciju dužni su da uklone korisnički sadržaj koji su objavili ako je nedozvoljen. Uklanjanje sadržaja se obavlja nakon saznanja da je sadržaj nedozvoljen, odnosno posle obaveštenja treće osobe. Ako nakon obaveštenja onlajn medij i onlajn izdanje nisu uklonili korisnički stvoren sadržaj, u roku primerenom da se sadržaj pregleda i oceni njegova nedozvoljenost, za takav sadržaj, u smislu Kodeksa i ovih smernica, smatraće se da potpada pod uredničku odgovornost medija.”

Preporučuje se onlajn medijima i onlajn izdanjima da objavljeni korisnički generisani sadržaj periodično proveravaju radi uklanjanja sadržaja koji, na osnovu uredničke odluke, mogu dovesti do kršenja Kodeksa i pre obaveštenja zainteresovane strane, zbog zaštite ljudskih prava (govor mržnje, kršenje prava na pretpostavku nevinosti, kršenje prava na privatnost objavljivanjem podataka iz ličnog života koje ne služi ostvarivanju javnog interesa, kršenje prava maloletnika, kao i kršenje ostalih odredaba koje štite ljudska prava).

Komisija je odluku donela sa osam glasova za i jednim protiv. Jedan član Komisije je smatrao da Kodeks nije prekršen ni komentarima, jer oni samo odražavaju loše mišljenje koje građani inače imaju o javnim izvršiteljima.

Beograd, 28.7.2022.

Predsedavajuća

Jelka Jovanović